

АЯҚ БҰЛШЫҚЕТТЕРІ. БҰЛШЫҚЕТ БИОМЕХАНИКАСЫ

ДАЙЫНДАҒАН: ТУКЕНОВА П. А

ТЕКСЕРГЕН: А. ЖҰМАҒАЛЫҚЫЗЫ

Аяқ бұлышықеттері

Аяқ ұлышықеттері топографиялық жамбас бұлышықеттері және аяқтың ерлін бөлігі бұлышықеттері болып бөлінеді. Аяқтың еркін бөлігі бұлышықеттерінің ішінен *сан, сирақ* және *аяқ ұшы бұлышықеттеріне* бөлінеді.

Табан бұлшықеттері 3 бөлінеді: медиалді, латералді топ және ортаңғы топ.

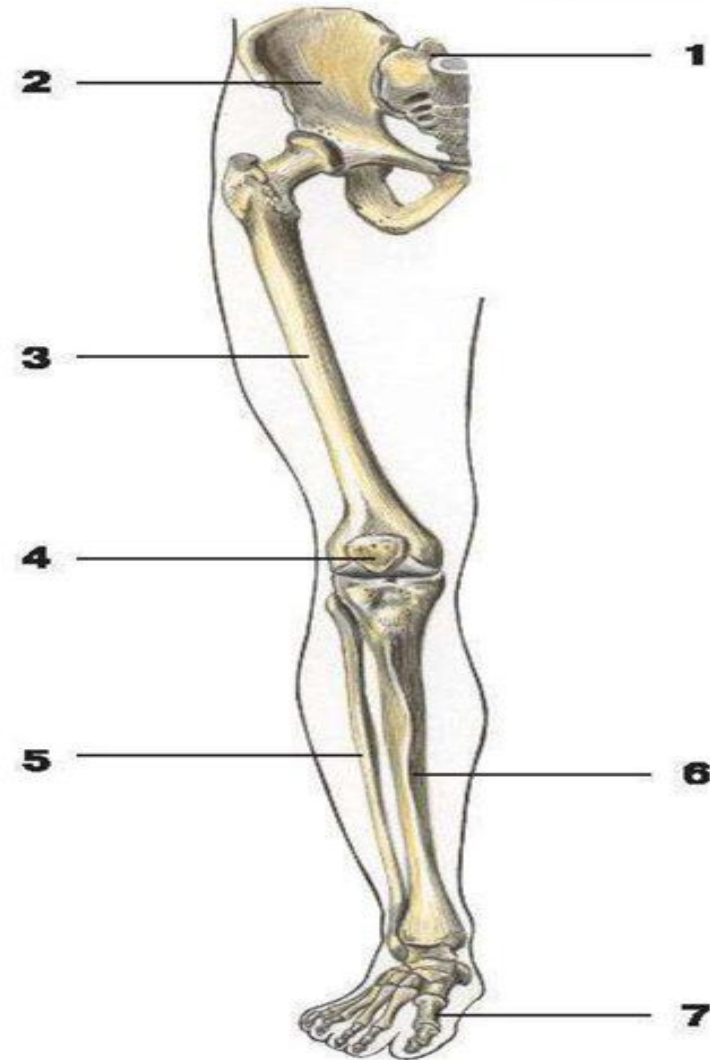
Медиалді топ

- Үлкен бақайды әкететін бұлшықет (*m. abductor hallucis*)
табанның медиалді жиегінде беткей орналасады.
- Басталуы: өкше төмпесінің медиалді өсіндісі, қайықтәрізді сүйектің бұдыры, табандық апоневроз.
- Бекінуі: үлкен бақайдың проксималді бақайшықтарының негезі.
- Қызметі: үлкен бақайды бүгеді және әкетеді, табан күмбезінің медиалді бөлігін бекітеді.

Аяқ сүйектері:

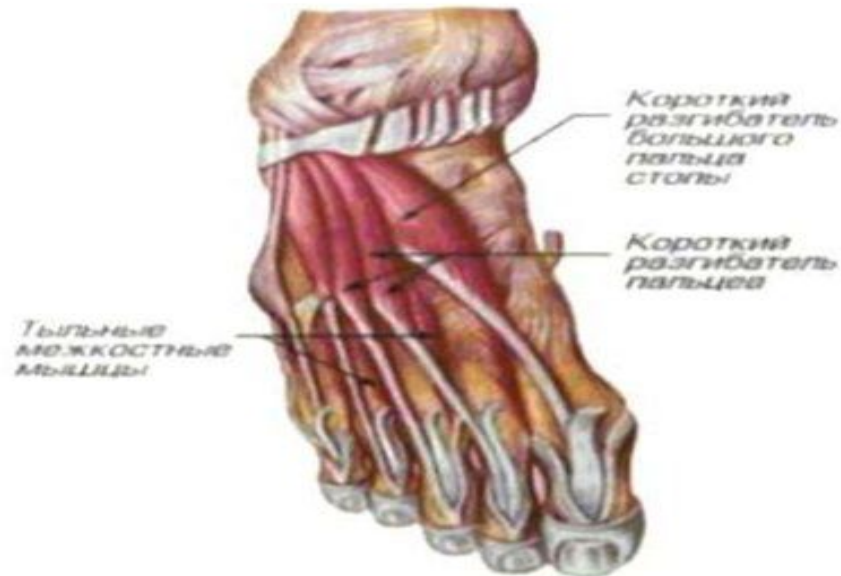
- ▶ Жамбас сүйегі(*os coxae*)
- ▶ Ортан жілік (*os femoris*)
- ▶ Тізе тобығы (*patella*)
- ▶ Асықты жілік(*tibia*)
- ▶ Шыбық сүйегі(*fibula*)
- ▶ Аяқұшы сүйектері(*ossa pedis*)

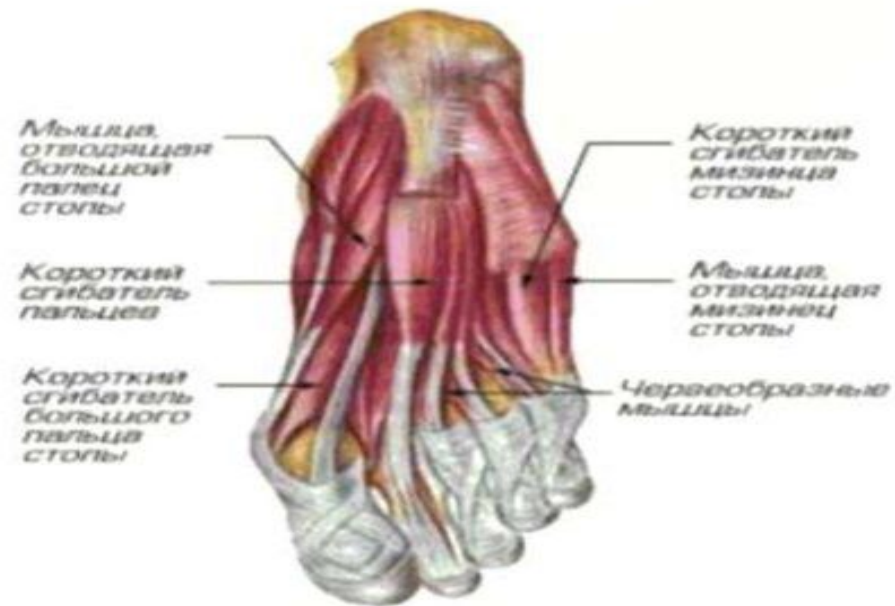
Аяқ басының бұлшық еттері.

Мышцы стопы человека

Вид сверху

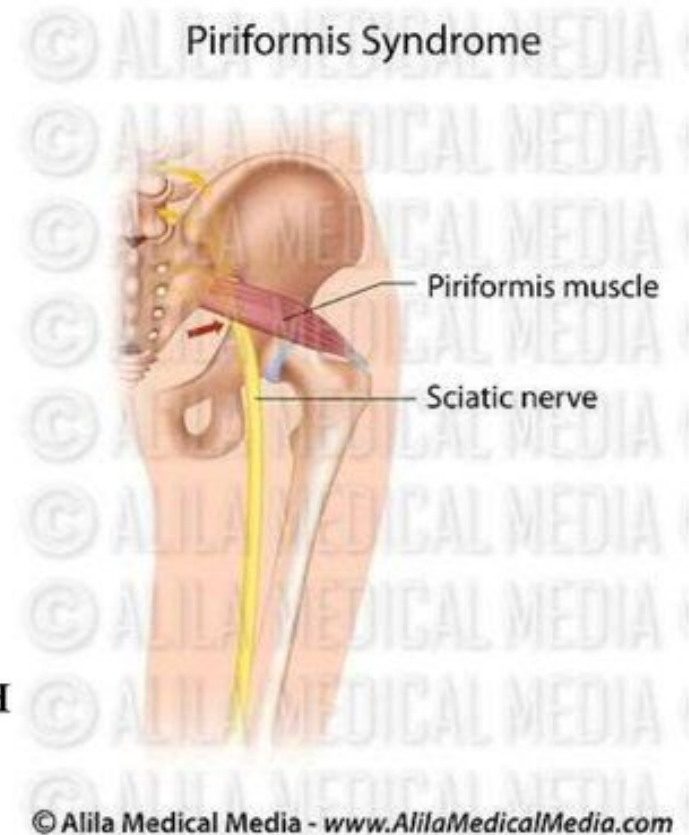

Вид снизу

Алмұртәрізді бұлшықет(m. piriformis)

- Негізі жамбасқа қараған жалпақ тең қырлы үшбұрыш пішінді.
- Басталуы: сегізкөздің жамбас беті; кейін бұлшықет шоғырларысыртқа бағытталады да, кіші жамбас қуысынан жінішке қысықа сіңірін түзіп, үлкен шонданай тесік арқылы шығады.
- Бекітілуі: ортан жіліктің үлкен ұршығының ұшында.
- Қызметі: ортан жілікті сыртқа бұрады, сонымен қатар оның әкетілуіне қатысады.

АЛДЫНҒЫ ТОП

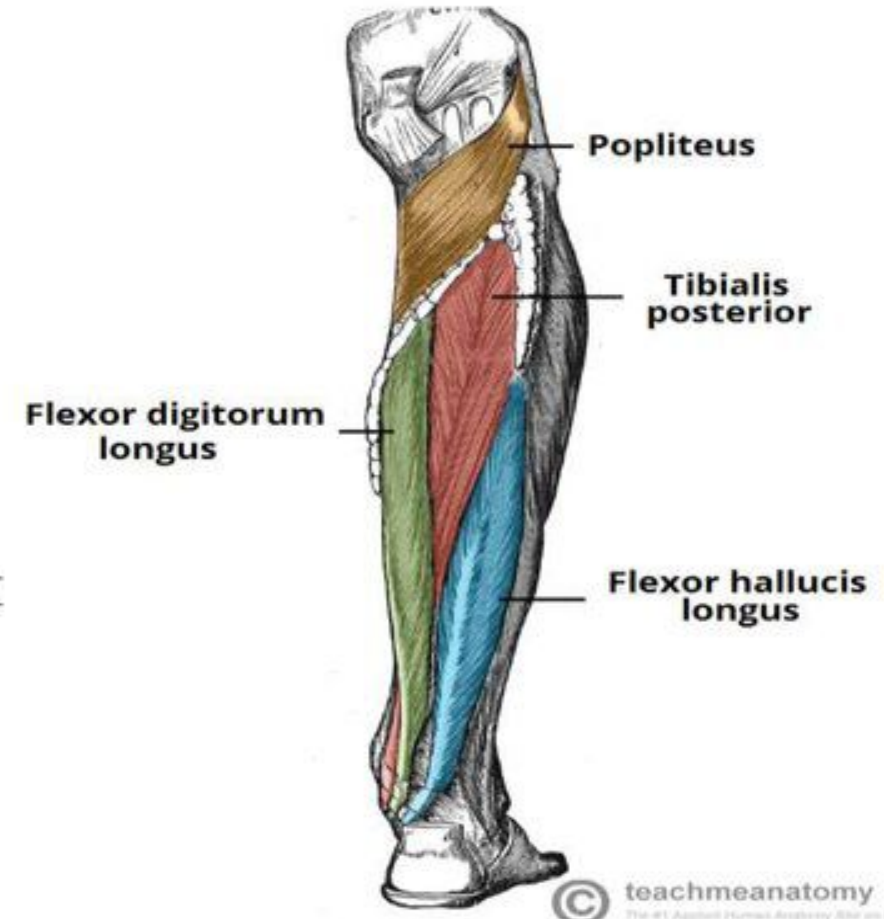
Үлкен жіліншіктің алдыңғы бұлшықеті (m. tibialis anterior)

- Ең медиалді жағдайда орналасады.
- Басталуы: үлкен жіліншіктің латералді айдаршығы, сүйекаралық жарғақша, сирақтың төменгі үштен бір бөлігінде жарғақта; сирақтың төменгі үштен бір бөлігінде бұлшықет аяқ ұшының медиалді жиегіне бағытталған ұзын жалпақ, сіңірге өтеді.
- Бекітілуі: медиалді сынатәрізді сүйектің өкшелік беті, 1 табан сүйегінің негізі.
- Қызметі: аяқ ұшын жазады және әкеледі, бір уақытта оның медиалді жиегін көтереді.

Асықты жіліктің артқы бұлшықеті (m. tibialis posterior)

- Басталуы: сүйекаралық жарғақ, асықты жілік пен жілік денелерінің артқы беттері; кейін бұлшықет медиалді тобықты артынан айнала өкшеге өтетін сіңірге жалғасады.
- Бекітілуі: қайықтәрізді сүйектің бұдыры, аяқ ұшының сынатәрізді сүйектері.
- Қызметі: аяқ ұшын бүгеді, оны сыртқа бұрады және әкеледі.

Тізе буыны

- ☞ Күределі буынға жатады;
- ☞ Қозғалысы: фронтальды білік бойында иіледі, жазылады. вертикальды білік бойында ішке және сыртқа бұрылады.
- ☞ **Буын басы**: ортан жіліктің медиалді және латералды айдаршығының буын бетінен тұрады.
- ☞ Буын басының сыртқы пішіні **эллипстөріді, айдаршықты**
- ☞ **Буын ойысы**: асықтыжілік айдаршығының буын бетінен және тізе тобығының буын қуысына қараған беті.

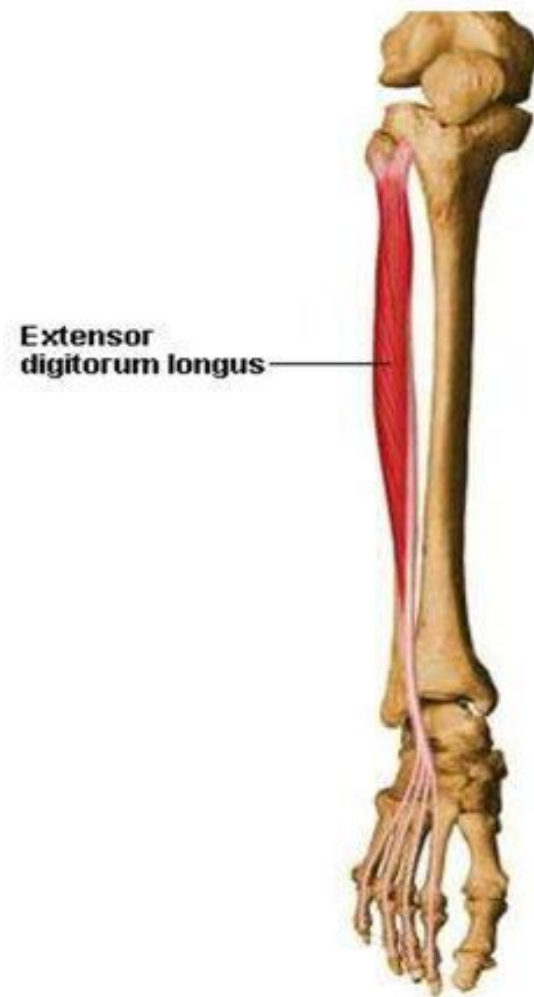
Бақайлардың ұзын жазғышы (m. extensor digitorum longus)

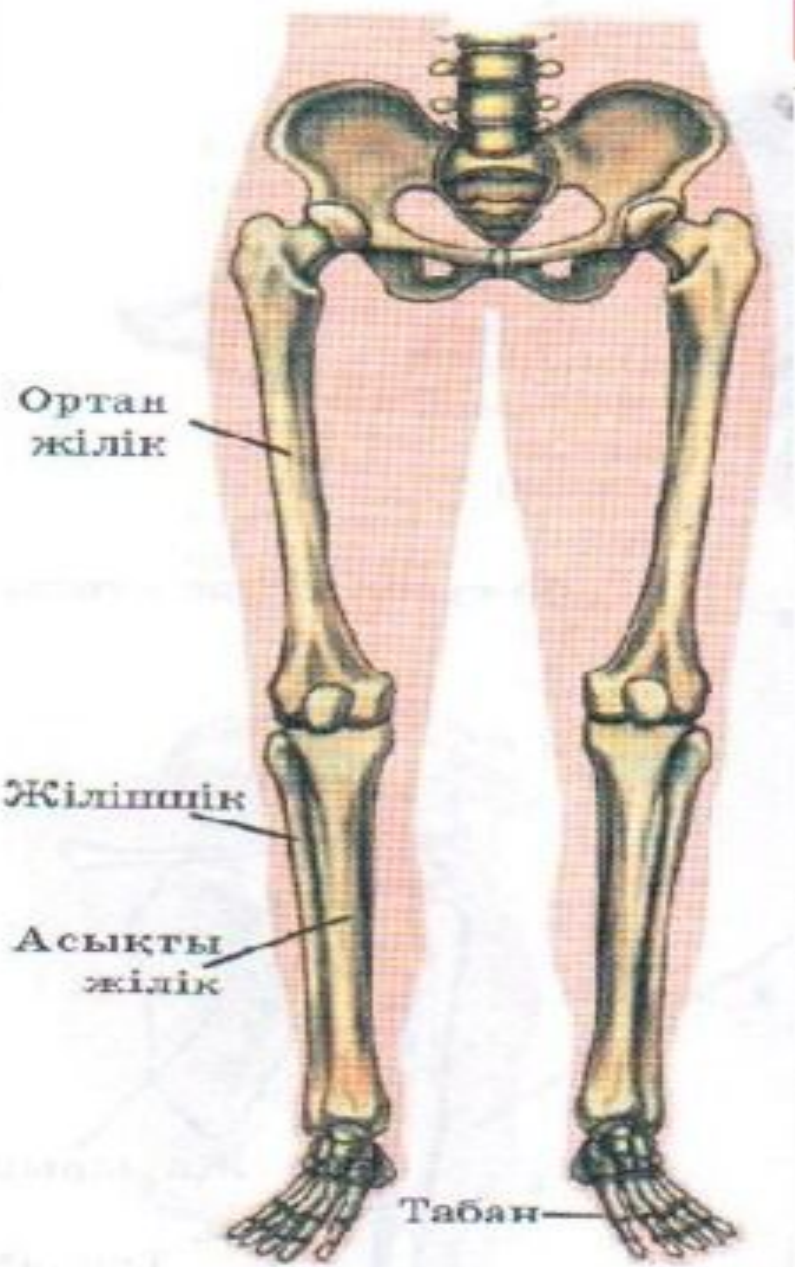
- Алдында аталған бұлшықеттен ішке қарай орналасады.

Басталуы: асықты жіліктің жоғарғы эпифизи, жіліктің басы мен алдыңғы жиегі, сүйекаралық жарғақ, кейін бұлшықет төмен бағытталады, төрт жіңішке сіңірлерге ажырайды.

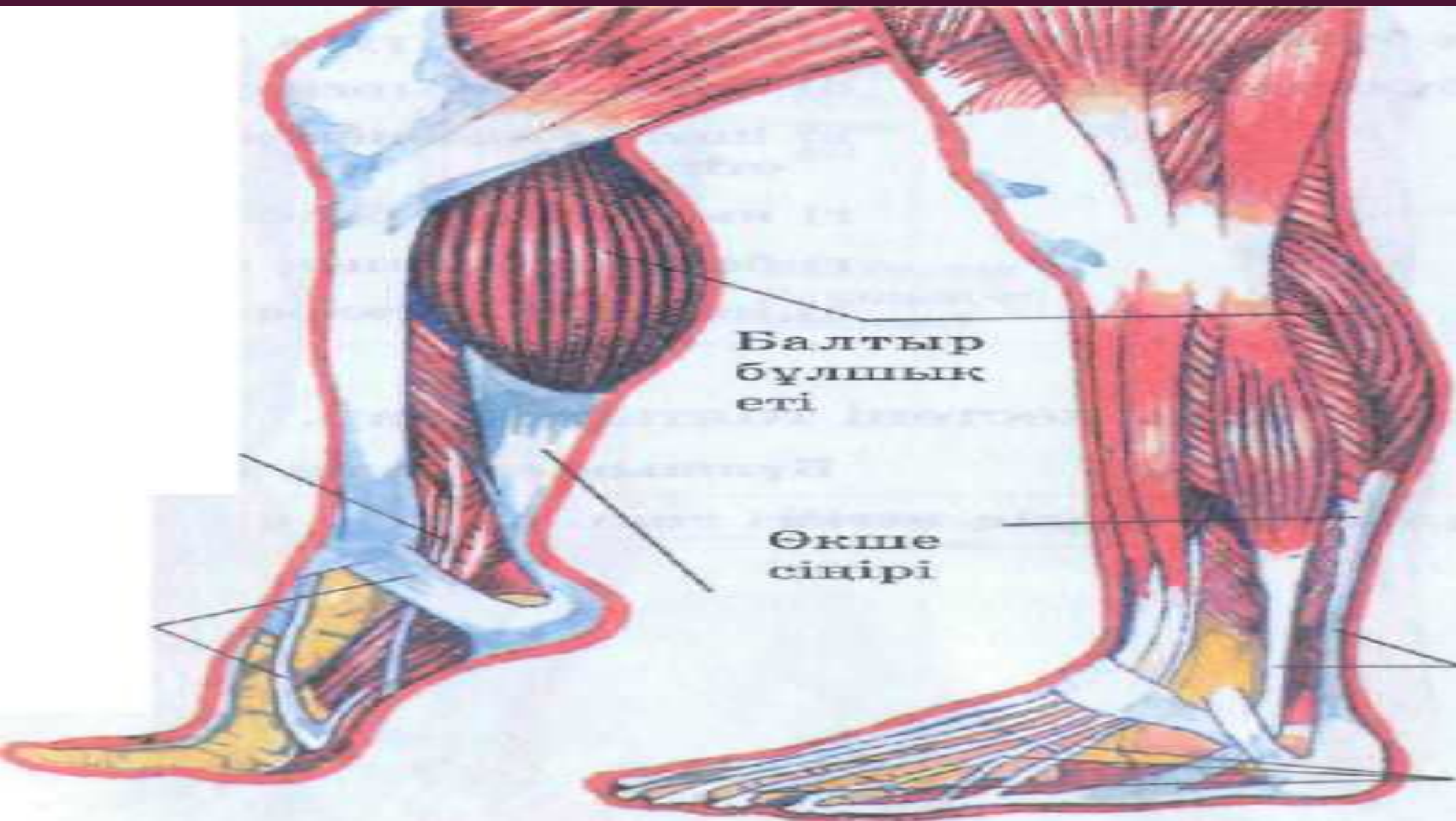
Бекітілуі: аяқ ұшының сыртқы бетінде 2-5 бақайлардың бунақтарына, әрбір сіңірдің ортанғы будалары ортаңғы бунақтың негізіне, ал екі бүйір будалары- дисталді бунақтың негізінде. Кейде 5 табан сүйегінің негізіне бекитін бесінші сіңір болады.

Қызметі: 2-5 бармақтарды жазады, латералді жиегін көтере аяқ ұшын жазады.

Жамбас белдеуі және аяқ сүйектері

Балтыр
бұлшық
еті

Өкше
сіңірі